

ELLE

DECORATION

THE
ART &
fashion
ISSUE

+ BADKAMERSPECIAL

BINNENKIJKEN
HOME IS WHERE
THE ART IS

DREAM MACHINE
VEEL MOOIS VOOR
JE SLAAPKAMER

HAUTE CULTURE

Kunst, mode en design weten elkaar al ruim honderd jaar te vinden. Sterker nog: ze raken steeds meer met elkaar verstrengeld. Wat kan deze veelbelovende kruisbestuiving ons brengen?

tekst **Fidessa van Rietschoten**

Dat de modehuizen dit jaar een onverbloemde liefdesverklaring brachten aan design, moge duidelijk zijn. Zowel bij de zestigste editie van de Biennale van Venetië als op Salone del Mobile in Milaan vervaagden de grenzen tussen interieur, kunst en mode steeds meer. Onder de titel Design ancora toonde Gucci in Milaan vijf designiconen om zo de 'gouden eeuw van Italiaans design' te vieren. Het Florentijnse modehuis werkte hiervoor samen met grote interieurmerken als Acerbis, cc-tapis, Tacchini, Venini en FontanaArte, die te bewonderen waren in de Milanese flagshipstore van Gucci aan de chique Via Monte Napoleone. Een paar meter verderop kwam het interieurhart van Prada overduidelijk boven tafel, met etalages waarin het Prada-servies prijkte. Het modehuis hostte het multidisciplinaire symposium Prada frames, een cultureel banket waarbij de diepere betekenis van 'thuis' werd verkend. Hét kasjmiermerk Loro Piana bracht een ode aan architect en ontwerper Cini Boeri door een selectie van haar ontwerpen te tonen die ze maakte voor Arflex, Molteni en Rosenthal. En zo kunnen we nog even doorgaan: lampen van Loewe, een bank van Fendi en de Balenciaga-boetiek die transformeerde tot een heuse kunstgalerie. En niet alleen het interieurdesign werd omarmd door de modewereld, ook kunst wordt al sinds jaar en dag ingezet door de gerenommeerde modehuizen. Cartier, Chanel, Louis Vuitton, Furla, Max Mara, Dior: stuk voor stuk begeven de grote spelers van haute couture zich tegenwoordig ook op het gebied van kunst, in de vorm van een eigen kunststichting, een museum dat qua architectuur al een kunstwerk op zich is of een jaarlijkse talentenprijs in de kunstwereld.

DYNAMISCH DUO

Wie denkt dat deze potpourri van mode en kunst een recente ontwikkeling is, heeft het mis. Neem een Christian Dior, die zijn carrière niet als couturier, maar als galeriehouder begon. In 1928 was hij medeoprichter van de Parijse Galerie Jacques Bonjean en daarna was hij verbonden aan Galerie Pierre Colle, waar werken van kunstenaars als Pablo Picasso, Joan Miró en Salvador Dalí te zien waren. Die laatste had weer een vermeende liefdesaffaire met Coco Chanel, voor wie hij in 1920 jurken maakte. Samen creëerde het duo in 1939 unieke balletkostuums. Chanel steunde ook kunstenaars als de Russische componist Igor Stravinsky en de impresario van de Ballets Russes, Sergei Diaghilev. Gianni Versace gaf aan kunstenaars als Alighiero Boetti en Roy

Lichtenstein de opdracht om kunstwerken te maken voor de lancering van zijn collecties. En laten we niet het beruchte jaarlijkse Met Gala vergeten van het Metropolitan Museum of Art in Manhattan, New York, dat al in 1948 werd opgericht door modepubliciste Eleanor Lambert als inzamelingsactie voor het pas opgerichte Costume Institute. Modeliefhebbers kijken heel het jaar reikhalzend uit naar de outfits die de crème de la crème van de creatieve wereld zullen dragen.

Ondanks de oude en innige verstrengeling tussen mode en kunst stuitte kunsthistoricus Pien Rademakers op hoog opgetrokken wenkbrauwen toen ze in 2007 Rademakers Gallery oprichtte. De galerie omarmt een multidisciplinaire aanpak, verwerpt het strikte onderscheid tussen kunst en design. Rademakers: 'Ik werd niet begrepen, ik denk omdat Nederland een land blijft van hokjesdenken. Als galerie gooien wij alles op één stapel en laten wij alles zien: van keramiek tot film en mode tot design. Volgens mij hebben kunstenaars die mediumvrijheid altijd al bevochten. Logisch, want een creatief brein kan de persoonlijke reflectie op de wereld omzetten in allerlei vormen.' Rademakers Gallery vertegenwoordigt meerdere kunstenaars die samenwerken met modehuizen. Kunstenaar Jeroen van Kesteren richtte een raam in voor Hermès in de PC Hoofdstraat in Amsterdam, textielontwerper Yamuna Forzani lanceerde vorige zomer een kleurrijke capsulecollectie voor het Amsterdamse modelabel Filling Pieces en dit jaar lanceerde tassenmerk Wandler een samenwerking met de Poolse visuele artiest Kamila Sipika.

Iemand die zich ook afvraagt waarom we ons zouden beperken tot één gebied, is de multidisciplinaire architect en interieurdesigner Aline Asmar d'Amman. Ze is de oprichtster van studio Culture In Architecture en stuurde een aantal jaar geleden

'Kunstenaars hebben de mediumvrijheid altijd al bevochten'

een brief aan Karl Lagerfeld met de vraag om hun creatieve krachten te bundelen voor het ontwerp van luxe suites voor het Hôtel de Crillon in Parijs. De volgende dag werd ze gebeld door Lagerfeld, en de rest is geschiedenis. Asmar d'Amman: 'Creativiteit kent geen grenzen. In feite hebben ontwerpers altijd al naar verschillende vormen van schoonheid gezocht door van een abstract idee gaandeweg een concreet ontwerp te maken met de kracht van onze handen. Of dat idee dan resulteert in mode, een stoel, een schilderij of een interieur: het verhaal dat ontwerpers willen uitdragen is hetzelfde.'

ALLROUND WINST

De toegevoegde waarde van het binnenhengelen van een *allround* creatief brein lijkt steeds meer door te dringen in de modewereld. Artiesten, kunstenaars en ontwerpers die hun naam verbinden aan een groot modehuis, zijn inmiddels schering en inslag. Het Italiaanse modehuis Bottega Veneta presenteerde dit jaar rapper A\$AP Rocky als de nieuwste ambassadeur. Vorig jaar benoemde Louis Vuitton muzikant Pharrell Williams als nieuwe artistiek directeur van de mannencollectie. Daarnaast creëren modehuizen steeds vaker platforms en ruimtes voor architecten en kunstenaars om hun werk te laten zien. Zelfs na het overlijden van Lagerfeld in 2019 bleef Asmar d'Amman een sterke band houden met Chanel. Voor Le19M, Chanel's hub voor ambacht en vakmanschap aan de rand van Parijs, ontwierp Asmar d'Amman in samenwerking met de verschillende ateliers van de locatie dit jaar Le Petit Salon, een privéruimte voor recepties en evenementen. De salon is een elegant samenspel van disciplines: beklede kamerschermen, een mobiel met creaties van Chanele's ateliers, een boekenplank van brutalistische betonnen zuilen, borduurwerk en een oversized lamp met goudaccenten die gemaakt zijn door Lognon, het plooatelier van Maison Lemarié. Asmar d'Amman: 'Alles komt hier samen: architectuur, mode, kunst en interieur. Deze ruimte is een ode aan de kracht van de hand en die kent geen grenzen.' Een ander voorbeeld is het artist in residence-programma van Gucci, waarbij kunstenaars worden uitgenodigd om voor een vaste periode op het Engelse landgoed Chatsworth House te wonen en nieuw werk te creëren dat is geïnspireerd door de omgeving. De Amerikaanse kunstenares Rachel Feinstein liet zich inspireren door de omvangrijke keramiek- en beeldencollectie van de hertog en hertogin van Devonshire en maakte in vijf maanden het levensgrote sculptuur 'Britannia', een Romeinse personificatie van de Britse eilanden. De verbreding van het modelandschap gaat samen met een verandering in wie de modehuizen willen bereiken. De termen 'publiek' en 'consument' verwijzen niet langer

meer naar een selecte groep die musea, galerieën of luxe winkels bezoekt. Het mode- en kunstpubliek dat groeiende is door de digitalisering, stelt nieuwe eisen aan modehuizen. Rademakers: 'Er is sprake van een democratiseringsslag in de modewereld: iedereen heeft inmiddels toegang tot deze wereld die vroeger veel exclusiever was. Om contact te maken met die nieuwe groep en dit publiek ook vast te houden, wil je als modemerken gekoppeld worden aan kunst of een museum.'

COMMERCIELE WELDOENERS

Ook nieuwe, meer maatschappelijke onderwerpen weten hun weg te vinden naar de modehuizen, zoals duurzaamheid. Zo maakte Harry Nuriev voor Balenciaga een transparante bank gevuld met gedragen en afgedankte kleding van het Franse modemerken om zo aandacht te vragen voor milieubewust design. Rademakers: 'Grote modemerken zijn zich bewust van overproductie en de mogelijkheden van hergebruikte kledingstukken, maar dit blijkt in de praktijk moeilijk door te voeren in haute couture. Door zich te binden aan een kunstenaar die op een opvallende manier de tijdgeest vertaalt, laten modehuizen weten: wij doen er nog toe, we weten wat er speelt in de samenleving.'

Een tekenend voorbeeld van dit maatschappelijk bewustzijn is ook de miljoenendonoratie van Franse modemerken voor de wederopbouw van de Notre Dame die in 2019 verwoest werd door een brand. Als moderne mecenasen tastten de eigenaren van Louis Vuitton en Yves Saint Laurent diep in de buidel. En ook inspringen bij het herstellen van kunstwerken, zoals architectonisch erfgoed, is geen nieuw fenomeen. In Italië legden modemerken al tientallen miljoenen neer om monumenten als het Colosseum en de Trevifontein in Rome, de Galleria Vittorio Emanuele in Milaan of de Rialtobrug in Venetië te restaureren. De gevers konden rekenen op advertentiemogelijkheden rond het monument, een beter imago en misschien wat belastingvoordelen.

Architect en interieur-
designer Aline Asmar
d'Amman aan het werk

Onder Lounge Chair
It starts here model #3
door Mariekke Jansen (via
Rademakers Gallery)

Linksboven Restaurant Jules
Verne op de Eiffeltoren, ontworpen
door Aline Asmar d'Amman
Rechts onder Installatie van Harry
Nuriev voor Poltronova bij Capsule
Plaza tijdens de Milaan Design Week

Het is daar waar de schoen wringt voor critici, die de schenkingen van de rijken aan kunst en cultuur onder de loep nemen. Want wat is het effect van een kleine groep rijke mode-eigenaren die steeds meer invloed krijgt in de kunstwereld? Zet dat de artistieke vrijheid van kunstenaars, curators en andere creatieven niet onder spanning? Rademakers: 'Hoe creatief een samenwerking met een kunstenaar of hoe uniek een concept ook is, uiteindelijk draait het bij de modehuizen natuurlijk om verkoop.' Volgens Asmar d'Amman versterken kunstenaars en modehuizen elkaar juist en kan een samenwerking een krachtige boodschap afgeven: 'Ik geloof dat de geschiedenis van de modewereld is ontstaan door pure creativiteit. Door samen te werken met een kunstenaar wordt die traditie voortgezet. Door kunst aan mode te verbinden wordt het consumptiegevoel dat aan mode kleef minder en luxe aantrekkelijker.' Een conclusie die ook wordt getrokken door Vogue Business in mei dit jaar: 'Het aanboren van kunst en cultuur is een slimme manier voor modemerken om nieuwe consumenten te bereiken die veel geld uitgeven, de zogenoemde high-net-worth-individuals (HNWI's), omdat de ambitieuze luxekoper zich terugtrekt.'

oud meets nieuw

Er gaan veel deuren open wanneer mode en kunst samenkomen. Zo reikte het Spaanse modehuis Loewe dit jaar voor de zevende keer de Loewe Foundation Craft Prize uit. Creatief directeur Jonathan Anderson richtte de prijs op om ambacht te stimuleren, geïnspireerd door Loewe's oorsprong als een ambachtelijke werkplaats voor bont en lederwaren in 1846. Voor jong talent kan een samenwerking met een modemerken een mooi duwtje in de rug zijn. Rademakers: 'Leder heeft behoefte aan duiding. Een plek in een museum van een modehuis of een samenwerking met een groot merk is, zeker voor jong talent, een noodzaak voor meer bekendheid.'

Etalage van Hermès ontworpen door kunstenaar Jerden van Kesteren

MUSEA VAN MODEHUIZEN

FONDAZIONE PRADA | MILAAN

Miuccia Prada en haar man, Patrizio Bertelli, zijn liefhebbers van beeldende kunst en waren er vroeg bij om een stichting op te richten. Het duo richtte halverwege de jaren negentig Fondazione Prada op in Milaan en opende in 2015 een permanente locatie. In een interview met *Vanity Fair* in 2019 zei Prada over het museum: 'In mijn gedachten is het zo verbonden: de mode, de kunst, de cultuur, de politiek.' Naast het huisvesten van de Prada Collection met opmerkelijke werken uit de twintigste en eenentwintigste eeuw is het museum uitgegroeid tot een van de toonaangevende instellingen voor hedendaagse kunst en cultuur van de stad.

FONDATION LOUIS VUITTON | PARIJS

Onder de rook van Parijs opende Fondation Louis Vuitton in 2014 haar deuren. De kunstcollectie bevindt zich in het zeilschip-achtige gebouw dat ontworpen is door sterarchitect Frank Gehry en bestaat uit werken van Jeff Koons, Damien Hirst en Yves Klein. 'Ik zie mezelf als een ambassadeur van het Franse erfgoed en de Franse cultuur. Wat wij creëren is emblematisch. Het is verbonden met Versailles, met Marie Antoinette', zei oprichter van luxeconcern LVMH Bernard Arnault tegen het Amerikaanse zak tijdschrift *Forbes*.

FONDAZIONE ALDA FENDI – ESPERIMENTI | ROME

Met uitzicht op de oude tempels van het Forum Boarium en net onder de Palatijnse heuvel waar de stad Rome werd geboren, ligt het zeventiende-eeuwse Palazzo Rhinoceros. Hier wil Alda Fendi, de jongste van de vijf dochters van de Fendi-oprichters, de traditionele barrières tussen kunst, theater, literatuur, muziek en performance doorbreken. In het palazzo bevinden zich tentoonstellingsruimtes voor kunstinstallaties en optredens, en appartementen waar gasten kunnen eten en slapen om zo volledig te worden ondergedompeld in Italiaanse kunst en de grenzen van creativiteit.

FONDATION CARTIER | PARIJS

In het 14e arrondissement van Parijs ligt het Fondation Cartier pour l'art contemporain, dat dit jaar haar veertigjarige jubileum viert. Het museum is gehuisvest in een modernistisch gebouw van glas en staal, ontworpen door de bekroonde architect Jean Nouvel, en wordt omringd door een bostuin die is aangelegd door Lothar Baumgarten. De permanente collectie van de galerie omvat duizend werken van driehonderd hedendaagse kunstenaars, waarbij mode, podiumkunsten, wetenschap en ecologie hand in hand gaan.

Le Petit Salon in Parijs, ontworpen door architect en interieurdesigner Aline Asmar d'Amman voor Le19M, Chanel's hub voor ambacht en vakmanschap. Architectuur, mode, kunst en interieur komen hier samen.